

державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень [3, ст.56].

Це є дуже важливим, оскільки норми Конституції є нормами прямої дії, що дає можливість у разі порушення прав і свобод людини звернутися до суду для їх захисту та відновлення, відшкодування завданої майнової та моральної шкоди.

Список використаної літератури:

1. Є.О. Харитонов Перше спеціальне дослідження у галузі цивільної деліктології у митній справі // Митна справа. - №69. – 2010. – С. 8-10.
2. Цивільне право України .Книга друга/ Під ред.О.В.Дзери .,Н.С.Кузнецової .—К.Юрінком Інтер.2001.С.607
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
4. Стефанчук Р.О Цивільне право України: Навчальний посібник. – Київ: Прецедент. – 2005. – С. 468

Васильків Валентина Ігорівна,

аспірантка кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ВІДМОВА ВІД АНОНІМНОСТІ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА ПОВАГУ ДО ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Повсякденне використання Інтернету як простору для пошуку, обміну інформацією дозволяє спостерігати за реалізацією особами права на свободу думки, слова. Проте, аналіз Державного реєстру судових рішень дає підстави дійти висновку про недотримання законодавчих норм щодо достовірності розміщеної інформації та про поширення інформації, що порочить честь та гідність фізичної особи. Не вдаючись до причин зловживання особами можливістю вільного висловлювання в мережі Інтернет та можливістю його здійснення анонімно, варто зазначити про складність визначення належних сторін у справах про поширення недостовірної інформації.

Ознаками спростовуваної інформації в тому числі є її адресність, яка найчастіше стосується конкретного позивача. Звісно, у зв'язку зі стрімким поглибленням людини у цифровий світ, не лише стиранням меж реального та віртуального, у зв'язку з впровадження штучного інтелекту в різні сфери життя,

не виключаємо ймовірність в майбутньому необхідності доведення позивачем ідентичності його права на повагу до честі та гідності у звичайному просторі та у цифровому, а також виникнення різниці в межах допустимої критики однієї особи звичайному просторі з огляду на різницю її статусу у ньому, а також статусу цієї ж особи у цифровому просторі. Проте, на практиці виникає складність з визначенням саме належного відповідача, що зумовлено існуванням анонімних користувачів Інтернету.

Правова природа права на анонімність заслуговує детального вивчення в рамках окремого дослідження, наразі варто зазначити, що в умовах розвитку Інтернет простору воно зазнало змін. Так, анонімність передбачає можливість особи з використання Інтернету без необхідності реєстрації під своїм справжнім ім'ям. Окрім позитивних наслідків реалізації даного права у вигляді деперсоніфікації свого цифрового сліду, варто наголосити на очевидних негативних наслідках, які пов'язані зі зловживанням таким правом, що у свою чергу може призвести до порушення прав інших осіб, наприклад, на повагу їхньої честі та гідності, відповідно, ідентифікація анонімного Інтернет-користувача (правопорушника) ускладнюється. Тому визначення правової природи права на анонімність у цифровому просторі, позиції законодавця з даного питання, а також досвіду зарубіжних країн щодо існування та механізму реалізації права на анонімність, має вагомий вплив на подальше ефективне визначення належного відповідача (анонімного Інтернет-користувача) у справах про захист честі, гідності фізичної особи.

Дійсно, аналізуючи положення законодавства, можна дійти висновків, що належним відповідачем у разі поширення оспорюваної інформації в мережі Інтернет є автор відповідного інформаційного матеріалу та власник веб-сайта[1]. Якщо відсутні докази іншого, власником веб-сайту вважається реєстрант відповідного доменного імені, за яким здійснюється доступ до веб-сайту, і (або) отримувач послуг хостингу. Проте, однією з позитивних характеристик якості сучасного законодавства є його максимальна адаптованість до змін, що відбуваються під впливом цифровізації всіх сфер суспільства. Так, великим кроком на шляху до ефективного визначення автора

розміщеної в Інтернеті інформації (належного відповідача по справі), в тому числі є існування в Україні зареєстрованого проекту Закону «Про телекомунікації», який передбачає реєстрацію користувачами мобільного зв'язку своїх SIM-карток, а також подальше відключення обладнання, яке використовується для зміни маршрутизації трафіку[2]. Варто зазначити, що така тенденція до зміни законодавства вже давно існує на європейському просторі.

Механізми подолання анонімності Інтернет простору у країнах, які борються з даним явищем, існують різні. Наприклад, у Білорусі неможливе існування права на анонімність в контексті анонімного висловлювання, оскільки ідентифікація користувачів, які пишуть коментарі в Інтернеті відбувається за особистими телефонами, шляхом активації коментаря через спеціальних код, що надходить на особистий телефон[3]. Заборона на анонімність в Австрії з 2020 року стосуватиметься не лише Інтернет-платформ, але й газет, соціальних мереж. Ідентифікація особи, відповідно їхнього законодавства, відбуватиметься за номером телефону Інтернет-користувачів, який у свою чергу прив'язаний до паспортних даних[4].

Підсумовуючи, варто зазначити, що право на анонімність у цифровому просторі зазнає своїх змін, про що свідчить реформування законодавства ряду країн, які не забороняючи особам виловлювати свою думку, погоджують своє законодавство з існуючими в епоху цифрового розвитку змінами. Саме такі кроки, на нашу думку, повинні бути здійснені і в українському законодавстві. Оскільки існування негативних ризиків реалізації анонімності в Інтернеті збільшується, вважаємо за необхідне її заборонити, дослідивши механізми таких заборон на раніше зазначеному прикладі міжнародного досвіду. А правову природу права на анонімність в Інтернеті досліджувати за іншим підходом, з урахуванням його особливостей, порівняно з правом на анонімність як таким (в оффлайн-середовищі), яке є неабсолютним, на відміну від Інтернет-анонімності. У свою чергу, розглянуті зміни законодавства з питань анонімності в Інтернеті (на прикладі Білорусі та Австрії), для визначення належного відповідача у справах про захист честі, гідності фізичної особи,

мають вагомий вплив, оскільки за таких підходів до ідентифікації особи-користувача Інтернету, позивачу буде значно зручніше знайти відповідача, а суду здійснити ефективний та швидкий розгляд справи.

Список використаної літератури:

1. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: постанова пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009р. №1. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09.
2. Проект Закону «Про телекомунікації». Електронний ресурс. – Режим доступу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66311
3. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://m.day.kyiv.ua/uk/news/011218-u-bilorusi-bilshe-ne-mozhna-zalyshaty-anonimni-komentari>
4. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://zib.com.ua/ua/137287-v_avstrii_internet-komentatoriv_zobovyazhut_zaznachati_sprav.html

Данилець Леонід Віталійович,

аспірант кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Якісне законодавство є запорукою створення позитивної судової практики, в результаті якої будуть задоволені інтереси та дотримані права як громадян України, так і самої держави. Завданням цивільного судочинства відповідно до чинного Цивільного процесуального кодексу України є справедливий, неупереджений, своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Однак, на превеликий жаль, існують негативні явища, які перешкоджають ефективному виконанню таких завдань. Одним із таких явищ є зловживання процесуальними правами.

На сьогоднішній день, як на законодавчому рівні, так і в науковій доктрині слід відзначити досягнення значного прогресу у боротьбі з таким явищем, як зловживання процесуальними правами. Серед вчених цивілістів вивченню поставленої проблеми у своїх наукових працях приділяють Н.Ю. Голубева, В.В.